

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/149/2013
Rady Gminy Grabowiec z dn. 20 czerwca 2013 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA TERENIE GMINY GRABOWIEC
NA LATA 2013 - 2016

ROZDZIAŁ I

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

I. ASPEKT TEORETYCZNY

„W domu powinniśmy czuć się bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, w której chronią się przed stresem życia. Jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadczają cierpienia fizycznych i emocjonalnych, gdzie są również wykorzystywani seksualnie”¹.

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczną, pełniąc niezwykle istotne funkcje. Określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera poważny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz rodziny. Do głównych jej zadań należy przekazywanie dziedzictwa kulturowego nowemu pokoleniu oraz wychowywanie tego pokolenia zgodnie z normami życia zbiorowego. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, zbudowana na miłości, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

Rodzina, która nie radzi sobie w sytuacjach kryzysowych, a także nie realizuje swoich funkcji nosi miano **rodziny dysfunkcyjnej**. Jedną z krytycznych sytuacji, wymagającą natychmiastowej interwencji odpowiednich służb jest przemoc w rodzinie.

W zrozumieniu zjawiska przemocy w rodzinie pomocne będą podstawowe pojęcia. Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, ranienie jego uczuć, niszczenie jego poczucia własnej wartości, niszczenie przedmiotów, do których jest przywiązany, znęcanie się nad zwierzętami, które kocha, głodzenie, ograniczanie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe, izolowanie od otoczenia.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym i zawsze przynosi szkody zwłaszcza, jeśli chodzi o zdrowie psychiczne i fizyczne. Doznawanie przemocy w dzieciństwie może objawiać się różnymi formami niedostosowania społecznego. Mogą pojawiać się trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych

¹ S. D. Herzberger: *Przemoc domowa. Perspektywa psychologii społecznej*. Warszawa 2002, Wydawnictwo edukacyjne PARPA, s. 15.

grupach młodzieżowych w tym przestępczych, a także nadużywanie alkoholu, narkotyków i wysoki poziom agresji. Doświadczenie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe życie i podwyższa ryzyko stosowania przemocy wobec innych osób w wieku dorosłym. Osoby dorosłe doznające przemocy ze strony partnera często cierpią na różnego rodzaju choroby somatyczne związane z długotrwałym stresem, zaburzenia emocjonalne, stany depresyjne i lękowe. W związku z występowaniem przemocy domowej, u ofiar pojawia się zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, niska samoocena, bezradność, bierność oraz adaptacja do przemocy.

Definicja przemocy została zawarta w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Zgodnie z art. 2 ust. 2 przemoc w rodzinie to **„jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt.1 ustawy, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”**.

Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym, a rozmaite sposoby wyjaśnienia przyczyn przemocy są użyteczne głównie, dlatego że podkreślają różnorodność czynników uwikłanych w występowanie przemocy domowej. Zbytne uproszczenie powoduje, że rozwiązanie tego problemu wydaje się nadzwyczaj łatwe, np. stwierdzenie, że „alkoholizm powoduje występowanie przemocy”. Tymczasem praktyka i wiedza wskazują, że przemoc występuje zarówno w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym, jak i wolnych od niego. Większość osób nadużywających alkoholu, które pod jego wpływem stają się agresywne wobec członków własnej rodziny, przyznaje się do stosowania przemocy również na trzeźwo. Alkoholizm nie jest przyczyną przemocy, ale występującym z nią uwarunkowaniem, podobnie jak wiele innych zjawisk.

Członkiem rodziny, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy, jest osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, czyli:

- małżonek
- wstępny (czyli rodzice, dziadkowie)
- zstępny (czyli dzieci, wnuki)
- rodzeństwo
- powinowaty w tej samej linii lub stopniu
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek

- osoba pozostająca we wspólnym pożyciu

a także inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca.

Tymczasem **ofiara przemocy w rodzinie** jest osoba dotknięta przemocą domową, niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia (w tym psychicznego) oraz sprawności intelektualnej. Ofiarami są również małoletnie dzieci, które – nie będąc bezpośrednio poszkodowanymi – doznają głębokich urazów jako świadkowie. Natomiast w Kodeksie Karnym funkcjonuje pojęcie **pokrzywdzonego** - jest to osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. Tymczasem **sprawcę przemocy w rodzinie** definiuje się jako osobę dokonującą aktu/aktów przemocy, niezależnie od jej formy, czasu trwania i powodów, dla których stosuje takie zachowania nawet, jeśli nie zostało wobec niej wniesione do oskarżenia. Ponadto osoba, która bezpośrednio lub pośrednio uczestniczy w sytuacji przemocy (widzi, słyszy, wie lub podejrzewa, że w rodzinie dochodzi do aktów przemocy) staje się **świadkiem przemocy**. Dzięki swoim działaniom może przyczynić się do przerwania przemocy. W myśl art. 304, par. 1 *Kodeksu Postępowania Karnego* każda osoba, która dowiedziała się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Zaś zgodnie z zapisem art. 4 par. 2 *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* – każda osoba, która dowie się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomienia o tym Sądu Rodzinnego lub Policji.

II. RODZAJE PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Można wyodrębnić następujące rodzaje przemocy:

- Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Istotną rolę odgrywa tutaj posiadanie przewagi fizycznej przez sprawcę przemocy, stąd najczęściej są nimi mężczyźni wobec kobiet, osoby młode wobec starszych, zdrowe wobec chorych, dorosłe wobec dzieci. Przemoc ta zazwyczaj pozostawia widoczne ślady na ciele, stąd istotne jest stworzenie dokumentacji dowodowej. Przykładem tej przemocy są różne formy użycia siły: bicie (w tym przedmiotami), popychanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie i duszenie, szarpanie, wykręcanie rąk, przypalanie itp.
- Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności. Formami tej przemocy

są: wymuszanie zachowań o charakterze seksualnym, poniżające obmacywanie, obłąpywanie, zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, demonstrowanie zazdrości itp.

- c) **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu. Formami tej przemocy są: zastraszanie, szydzenie, przekleństwa, wyśmiewanie poglądów, stała krytyka, narzucanie własnego zdania, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i zabranianie kontaktów z innymi osobami, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, wymuszanie posłuszeństwa, wzbudzanie poczucia winy, grożenie, karanie przez odmowę uczuć itp.
- d) **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy. Polega na wydatkowaniu środków finansowych bez uwzględnienia potrzeb i oczekiwań drugiej osoby. Do tego rodzaju przemocy zalicza się: odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych, niedostarczanie środków finansowych na utrzymanie, uniemożliwienie podjęcia pracy itp.
- e) **Zaniedbanie/zaniedbywanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osoby zależnej, zarówno w aspekcie materialnym, jak i emocjonalnym. Może ona odnosić się zarówno do dzieci, jak i osób starszych, czy niepełnosprawnych. Przybiera ona następujące formy: narażanie na utratę życia lub zdrowia, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, wieku bądź niepełnosprawności nie jest w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb itp.

III. TYPY I FAZY PRZEMOCY

Szerokie ujęcie problemu pozwala wyodrębnić następujące typy przemocy:

- a) typ przemocy, w której sprawcami są dorośli (przemoc wobec partnerki/a, dziecka),
- b) typ przemocy, w której sprawcami są dzieci (przemoc wobec rodziców, przemoc wobec rodzeństwa),
- c) typ, w którym sprawcami mogą być dorośli i dzieci (przemoc wobec osób w podeszłym wieku).

Powyższe typy sugerują, iż wzorce agresywnego zachowania mogą być również przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Przemoc w rodzinie nie jest zdarzeniem jednorazowym. Jej powstanie powoduje

cykliczne powtarzanie się. Analiza przypadków osób dotkniętych przemocą, wskazuje na trzy etapy przemocy:

1. **Etap narastającej agresji** – jest to czas narastania napięcia u sprawcy; staje się coraz bardziej rozdrażniony, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, co staje się powodem do wszczęcia awantury. Niejednokrotnie okazuje się, że na tym etapie sprawca coraz więcej pije alkoholu, przyjmuje narkotyki lub inne środki odurzające prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Ofiara stara się uspokoić sytuację – robi wszystko tak, jak oczekiwałby tego sprawca, unika rozmów, bezpośredniego kontaktu („chowa” się, wychodzi z domu; przeczekuje). Żyje w coraz większym napięciu (dolegliwości fizyczne – bóle głowy, żołądka, bezsenność) a widząc, że jej strategie są nieskuteczne popada w apatię lub ogarnia ją silny lęk, który powoduje prowokację wybuchu – „żeby już mieć to za sobą”;
2. **Etap gwałtownej przemocy** – z mało istotnych powodów sprawca przemocy staje się gwałtowny, daje upust swojej agresji; „rozładowanie” złości. Ofiara doznaje zranień fizycznych i psychicznych; odczuwa przerażenie, złość, bezradność i wstyd; traci ochotę do życia, dopada ją apatia i depresja, i często dochodzi do samobójstwa.
3. **Etap „miodowego miesiąca”** – po akcie przemocy sprawca zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, co zrobił, odczuwa skruchę, stara się, więc znaleźć wytłumaczenie; przeprasza, usprawiedliwia się, stara się wynagrodzić krzywdę. Obiecuje poprawę, okazuje ciepło, zainteresowanie potrzebami ofiary; świadomy konsekwencji – stara się „udowodnić”, że było to działanie incydentalne. Na tym etapie przemocy ofiara czuje się bezpiecznie i traktuje poprzednie zdarzenia jako incydent, wierząc w to, że już nie wróca. Zdaniem R. Lemańskiego Zespół Stowarzyszenia „Niebieska Linia” uznał, że prawdziwym zagrożeniem, jakie niesie ze sobą ta faza, jest fakt, że przemoc w następnym okresie będzie coraz bardziej gwałtowniejsza². Faza „miodowego miesiąca” nie trwa długo. W sprawcy znów gromadzi się złość, narasta napięcie, a tym samym rozpoczyna się kolejny cykl przemocy.

Reasumując, należy podkreślić, iż przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego, stanowiącego :

Art. 207 Kodeksu Karnego mówi o znęcaniu się nad członkiem rodziny:

² Tamże, s.10.

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.
- § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawiania wolności od lat 2 do 12.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE GRABOWIEC

I. GMINA GRABOWIEC – PODSTAWOWE INFORMACJE

Położona jest w województwie lubelskim powiat zamojski. Gminę Grabowiec zamieszkuje 4543 osób z tego: 2286 osób to kobiety natomiast 2257 osób to mężczyźni. Obecnie 270 osoby są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zamościu jako osoby bezrobotne.

Gmina zajmuje powierzchnię 12 888 ha , z tego użytki rolne to 85 % , użytki leśne 10 % . Obszar gminy jest dobrze skomunikowany, od siedziby powiatu oddalony jest ok. 30 km, od siedziby województwa ok. 100 km. Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Gmina posiada gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych. Klasy I – III – najbardziej urodzajnych w kraju, zajmują 81 % użytków rolnych i 69 % ogólnej powierzchni. Atrakcyjność krajobrazowa obszaru gminy to urozmacona rzeźba terenu, która stwarza szansę rozwoju rekreacji i turystyki.

W skład gminy Grabowiec wchodzi 24 sołectwa:

Bereść, Bronisławka, Cieszyn, Czechówka, Dańczypól, Grabowczyk, Grabowiec, Grabowiec Góra, Henrykówka, Hołużne, Majdan Tuczępska, Ornatowice, Ornatowice Kolonia, Rogów, Siedlisko, Skibice, Skomorochy Małe, Skomorochy Duże, Szczelatyn, Szystowice, Tuczępy, Wolica Uchańska, Wólka Tuczępska, Żurawlów.

Największymi Instytucjami funkcjonującymi na terenie naszej gminy są :

- Urząd Gminy, przy którym działa Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Szkół im. H. Sienkiewicza,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- Bank Spółdzielczy,
- Liceum Ogólnokształcące,
- Dwie parafie rzymsko-katolickie.

Ponadto na terenie gminy działa sieć sklepów prywatnych, dwie apteki oraz dwa zakłady pogrzebowe.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE GRABOWIEC

Przemoc domowa jest problemem bardzo złożonym i pomimo wielu kampanii oddziaływujących na świadomość społeczną, nadal traktowana jest jako sprawa wstydliva, skrywana w czterech ścianach domu. Zazwyczaj sytuacji przemocowej towarzyszy wstyd i poczucie winy, a ujawnienie zjawiska przez system rodzinny następuje w sytuacjach ekstremalnych. Dlatego też należy zdawać sobie sprawę, iż w dalszym ciągu nie jest możliwe oszacowanie skali zjawiska, z powodu braku rzetelnych danych.

Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Grabowiec działające między innymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny Do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
4. Zespół Szkół im. Henryka Sienkiewicza,
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
6. Sołectwa,
7. Kościół,
8. Gminny Ośrodek Kultury.

Istotnym czynnikiem warunkującym skuteczność podejmowanych działań w ramach **Programu** jest współpraca jednostek administracji rządowej i samorządowej, sądów

i organizacji pozarządowych zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym skutkom.

Diagnozę problemu opracowano za lata 2010-2012 na podstawie danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowcu, Komisariatu Policji w Miączynie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu.

Tabela 1. Interwencje domowe w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej (dane Komisariatu Policji w Miączynie).

Interwencje domowe	Lata			Razem
	2010	2011	2012	
Interwencje domowe	220	272	259	751
Liczba prowadzonych teczek dotyczących przemocy /niebieska karta/	5	6	5	16

Tabela 2. Osoby nadużywające alkoholu w obszarze przemocy domowej (dane Komisji Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Grabowcu).

Formy Działania	Lata			Razem
	2010	2011	2012	
Skierowania na leczenie /do sądu/	2	0	2	4
Liczba prowadzonych teczek osób nadużywających alkoholu	17	7	10	34

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu w 2012 roku prowadził postępowania administracyjno-prawne w ośmiu rodzinach objętych pracą socjalną w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Z powyższych danych wynika, iż - na tle ogólnej liczby mieszkańców – zjawisko przemocy w rodzinie stanowi istotny problem gminy. Biorąc pod uwagę fakt, iż przemoc domowa jest nadal procederem marginalizowanym i przemilczanym można uznać, iż dotyka również wiele rodzin, które nie ujawniają tego problemu. Stan ten mogą determinować następujące czynniki:

- nieprzychylność ofiar przemocy domowej do podjęcia formalnych działań wobec sprawcy (w zdecydowanej większości przypadków jest to wynik psychologicznego uwikłania ofiary w przemoc i/lub jej zależność od osoby sprawcy przemocy);
- brak zaufania ofiar wobec służb pomocowych oraz wiary w skuteczność ich działania;
- niezajomość przepisów prawa i obowiązujących procedur (zarówno przez ofiarę, jak i osoby pomagające);

- brak wiedzy, umiejętności gromadzenia i właściwego wykorzystania dowodów w sprawie;
- brak wsparcia ze strony najbliższych;
- przyzwolenie na stosowanie przemocy w najbliższej rodzinie;
- akceptacja przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- długotrwała procedura, która obciąża ofiarę (konieczność szukania schronienia często poza dotychczasowym miejscem zamieszkania i w następstwie także konieczność zmiany szkół przez dzieci, ciągłego czuwania nad bezpieczeństwem);
- niechęć świadków do składania zeznań (często podyktowana strachem o własne bezpieczeństwo lub np. groźbami zniszczenia mienia);
- niska karalność (większość umorzeń lub wyroków z zawieszeniem wykonania kary), co w konsekwencji często skutkuje koniecznością powrotu do codziennego funkcjonowania ze sprawcą.

Szczególnie istotne znaczenie ma współwystępowanie przemocy w rodzinie wraz z innymi problemami społecznymi. Należy wymienić tutaj przede wszystkim ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, choroby, niepełnosprawność, niezaradność czy inne, podnoszące poziom frustracji i zachowań agresywnych wobec domowników.

III. ADRESACI PROGRAMU

Głównymi adresatami programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

IV. CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest wzmocnienie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i szeroko rozumianego wsparcia dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Grabowiec. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez włączenie do realizacji poszczególnych działań instytucji, organizacji i podmiotów, określenie zasad współpracy, podejmowanych działań i oczekiwanych efektów w kwestii przeciwdziałania przemocy a mianowicie:

Celami szczegółowymi są:

1. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów.
2. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
3. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą.
4. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy.
5. Ochrona i wsparcie ofiar przemocy domowej w sytuacjach kryzysowych.
6. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
7. Poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów tego problemu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
8. Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej).
9. Podjęcie działań w celu zapewnienia możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady psychologa, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).

Spodziewane efekty realizacji celów programowych:

1. Zmiana postaw i wzrost świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej,
2. Wzrost efektywności współpracy instytucji działających na rzecz osób doznających przemocy domowej,
3. Zmniejszenie liczby zachowań przemocowych,
4. Udzielenie profesjonalnej pomocy dla ofiar i świadków przemocy domowej,
5. Udostępnienie informacji nt. możliwości uzyskania pomocy w sytuacji doświadczenia przemocy domowej.

V. SZCZEGÓŁOWY PLAN DZIAŁAŃ

Lp	CELE	DZIAŁANIA/WSKAŹNIKI	REALIZATORZY DZIAŁAŃ	TERMIN REALIZACJI
1.	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia członkom rodzin dotkniętych przemocą.</p>	<p>a) Interwencja kryzysowa b) Praca socjalna i terapeutyczna (program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie) c) Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne, d) Procedura „Niebieska Karta”</p> <p>Wskaźniki: – liczba porad udzielonym ofiarom przemocy, – liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi - liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi – liczba założonych „Niebieskich kart” – liczba wydanych zaświadczeń lekarskich.</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Grabowiec. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu, Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej w Grabowcu, Zespół Szkół w Grabowcu, Posterunek Policji w Miączynie, Prokuratura Rejonowa w Hrubieszowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grabowcu</p>	<p>Od 2013 r.</p>
2.	<p>Ochrona osób (ofiar przemocy) dotkniętych przemocą przed dalszą agresją i przemocą</p>	<p>a) odizolowanie sprawcy przemocy (osoby stosującej przemoc) od ofiar lub ofiary (osób dotkniętych przemocą), b) wydanie zakazu kontaktowania się z osobami krzywdzonymi</p>	<p>Policja Sąd, Prokuratura,</p>	<p>Od 2013 r.</p>

		<p>c) udzielanie schronienia i pomocy materialnej osobom dotkniętym przemocą domową</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba wydanych zakazów kontaktowania się z osobami krzywdzonymi, – liczba interwencji dotyczącej przemocy domowej. 	<p>GOPS w Grabowcu, Placówki działające na rzecz osób dotkniętych przemocą na terenie powiatu zamojskiego- OIK Zamość, Tyszowce, Zwierzyniec.</p>	
3.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy	<p>a) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,</p> <p>b) obalanie mitów na temat przemocy,</p> <p>c) szkolenia na temat przemocy,</p> <p>d) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,</p> <p>e) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,</p> <p>f) organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.</p> <p>g) prowadzenie programu profilaktycznego „Szkoła bez przemocy”</p> <p>h) organizowanie spotkań z psychologiem i policjantem</p>	<p>Zespół Szkół w Grabowcu, Gminny Ośrodek Kultury, Parafia Rzymsko-Katolicka w Grabowcu, Niepubliczny Ośrodek Opieki Zdrowotnej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu</p>	Od 2013 r.

4.	Zwiększenie skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy	a) Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie b) Usprawnienie pracy zespołu interdyscyplinarnego c) Poradnictwo Wskaźniki: - liczba przeszkolonych osób	Wszyscy realizatorzy programu	Od 2013 r.
5.	Włączenie lokalnej społeczności w monitorowanie zjawisk związanych z występowaniem przemocy (uwrażliwienie społeczeństwa na skalę zjawiska i negatywne jego skutki)	a) Wywiady środowiskowe w środowiskach szczególnie zagrożonych	GOPS w Grabowcu	Od 2013 r.
		b) Dyżury interwencyjne	GOPS Grabowiec, Posterunek Policji w Miączynie, Zespół Szkół w Grabowcu OIK Zamość, Tyszowce i Zwierzyniec	Od 2013 r.
		c) Kształtowanie postaw świadków przemocy d) Ukierunkowania zachowań osób będącymi świadkami Wskaźniki: – liczba przeprowadzonych wywiadów, - liczba skierowań do ośrodków wsparcia (OIK)	Lokalna społeczność, Parafia Rzymsko-Katolicka w Grabowcu, GOPS Grabowiec, Zespół Szkół w Grabowcu	Od 2013 r.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Grabowiec, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VII. MONITOROWANIE

Monitorowanie z realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację z podejmowanych działań w tym zakresie, składanych do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grabowcu w formie pisemnej i elektronicznej.

VIII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowcu do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

IX. PODSTAWY PRAWNE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2016 został opracowany zgodnie z następującymi dokumentami:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm./.
2. Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu w rodzinie oraz niektórych innych ustaw / Dz. U. Nr 125 poz. 842 /.
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm./.
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tekst jednolity / Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362, z późn. zm./.
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich / Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz. 228 z późn. zm./.
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - Uchwała Rady Ministrów Nr 162/2006 z dnia 25 września 2006 r.
7. Ustawa – Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 15 lutego 1964 r. / Dz. U. z 1964 r. Nr 9 poz. 59 z późn. zm./.
8. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grabowiec na lata 2006-2015 Uchwała Nr XXI/97/08 Rady Gminy Grabowiec z dnia 08 października 2008 roku.
9. Kodeks Karny / Dz. U. z 1997 r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm./.
10. Kodeks Postępowania Karnego / Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm./.

11. Kodeks Pracy / Dz. U. z 1998 r. Nr 21. Poz. 94 z późn. zm./.
12. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2013 opracowany przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lublinie.